PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF A SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA.

FARMÅR TILL SALU
Vi ha ett stort antal UPPODLADE FARMAR till salu i Manitoba, Saskatchewan och Alberta, nästan alla i sommarträde och i god kondition för 1926 års skörd. Lätta villkor kunna arrangeras. NATIONAL TRUST CO. LTD., Hörnet Main St. & Notre Dame East, Winnipeg, Manitoba.

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ÅRG. (YEAR) 33. (Lösnummer 10 Cts.) WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 3 SEPTEMBER 1925. (Lösnummer 10 Cts.) No. 36

Dec 24 Prov. Librarian Winnipeg

I spänd väntan och avvaktan.

Premiärminister Kings tal den 5 ds. i North York kommer att öppna på förlåten.

Skall det bliva federalt val i höst eller icke?

Viktiga politiska meddelanden väntas denna vecka. Flera medlemmar av det federala kabinettet komma under de första dagarna av denna månad att resa omkring för att hålla tal. Den största vikten fästes dock vid det tal, som premiärminister King skall hålla nu om lördag den 5 ds i North York.

Man väntar, att han då skall kungöra det liberala partiets avsikter för framtiden, och på en del håll gjuskas det om, att han då kommer att meddela parlamenttets upplösning samt ett federalval sista veckan i oktober eller första veckan i november.

Inom kort skola en del viktiga kabinettsmöten gå av stapeln, och bland de frågor, som då skola behandlas, är förnyandet av kontraktet med Sir Henry Thornton som president för Canadian National järnvägssystemet.

Fyra eller fem i ögonen fallande politiska frågor komma troligen att behandlas av premiärministern i hans North York tal. Först och främst kommer han att framhålla det trängande kravet på att de som önska en stabil regering och aggressiv politik måste giva King regeringen en arbetande majoritet i nästa parlament. Om ej starka ansträngningar göras i denna riktning, kommer man att inom ett år åter bli tvungen hålla val på grund av att de två andra partierna komma att bli mer jämnt fördelade.

Vidare kommer han att för folket betona nödvändigheten av en senatsform, vilken gör senaten mer mottaglig för den allmänna meningen. Detta kan endast ske genom att ge regeringen ett klart mandat.

En annan viktig fråga är järnvägsproblemet ,och det är tydligen regeringens avsikt att ej allenast hjälpa till med utan ock framtvinga en nära kooperation mellan Canadian National och Canadian Pacific systemen för att undvika onödiga utgifter och på så sätt lätta de skattebetalandes bördor. Regeringen ämnar vidare fortsätta sin strid för att sänka oceanfraktsatserna.

En irländare på 116 år fick i dagarna sitt fotografi taget för första gången.

Finansminister Joseph Caillaux.

Krassin talar om ett franskt-ryskt närmande.

Frankrike skall få flera förmåner, blott de ryska värdepapperen erkännas.

Krassin har givit den franska regeringen kännedom om innehållet i ett dokument, som han kommer att tillställa pressen, för att bringa klarhet i Rysslands ställning i de viktigaste frågorna berörande de båda länderna.

Enligt vad tidningens korrespondent erfarit om innehållet, konstaterar Krassin, att hans sista överläggningar med Dalviez, presidenten i den fransk-ryska kommissionen, givit synnerligen goda resultat, och att man kan tala om ett franskt-ryskt närmande.

Vidare meddelar Krassin, att han genom sina överläggningar med regeringen i Moskwa erhållit stora ryska beställningar för de franska industrierna. Slutligen ställer han en snar lösning i sikte med avseende på de ryska förkrigslånens i Frankrike reglerande.

Om detta ha ju meddelanden inlupit förut, likaså om Krassins förnekande av att Ryssland spelat eller spelar någon roll under täcke med Abd-el-Krim, vilket även konstateras. För en medarbetare i Petit Parisien har Krassin vidare ställt i utsikt, att de skador, som franska undersåtar ledo under revolutionen i Ryssland, komma att ersättas. Först måste dock frågan om erkännande av ryska värdepapper regleras.

Prof. Svedberg till Amerika?

Prof. The. Svedberg har enligt ett telegram från Dagens Nyheters New Yorkkorrespondent blivit föremål för en synnerligen smickrande uppmärksamhet från amerikanskt håll.

Telegrammet meddelar, att en del kända amerikanska finansmän, däribland en medlem av familjen Rockefeller, förklarat sig villiga att göra en miljondonation till ett vetenskapligt institut och bärande professor Svedbergs namn.

Institutets tillkomst är emellertid beroende på, om professor Svedberg vill för en tid av fem år framåt bosätta sig i U. S. A. som institutets ledare. Professor Svedbergs svar har ännu icke ingått.

Farmarena i västra Canada äro de största inköparna av radioapparater, förklarade i dagarna en resande för Canadian Maconi Co. i Montreal.

Royal Bank har nu 800 branscher.

Sammanslagning med Union Bank gick i effekt den 1 sept. Banken understöder canadensisk handel.

Folk i allmänhet ha ej en adekvat uppfattning om vilka mångfaldiga aktiviteter, som bedrivas av The Royal Bank of Canada med dess över 800 branscher i Canada och över 100 avdelningskontor i sådana länder som Kuba, brittiska och franska Västindien, Haiti, Argentina, Brasilien, brittiska Guinea, brittiska Honduras, Costa Rica, Columbia, Peru, Uruguay,

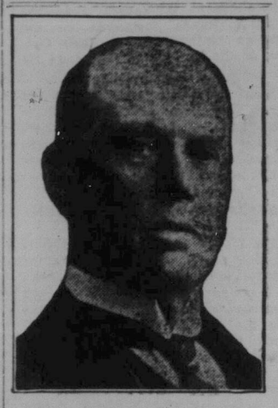

Sir Robert Holt,
President för the Royal Bank.

Venezuela, såväl som i London, New York, Paris och Barcelona. Ej heller är affärsmannen i vanlighet under kunnig om, vilka stora tjänster denna bank gör allmänheten utan att gå utom sin verksamhetssfär.

The Royal Bank of Canada har gjort mycket för att gynna canadensisk handel utomlands. Dess värde för exportörer och importörer ligger ej allenast i dess bankaffärer, utan också i dess villighet att alltid giva upplysningar om marknader och dess förhållanden, tariffer och konfidentiella kreditrapporter etc.

I litet över 50 år har The Royal Bank of Canada vuxit från en rent lokal bank till en institution av international vikt samt står nu främst

(Forts. å sid. 4.)

Frankrike och England samsas?

Den sluge Cailluax förmår framtvinga en för sig fördelaktig överenskommelse.

Winston Churchill får på huden för sin efterlåtenhet.

En överenskommelse i princip angående Frankrikes skuld till Storbritannien nåddes den 26 augusti i London mellan finansministrarna Winston Churchill och Joseph Caillaux. Sagda överenskommelse måste dock först ratificeras av respektive regeringar.

Det meddelades officiellt, att fördraget grundades på en basisk princip av 62 årliga avbetalningar på 12,500,000 pund sterling, men att detaljerna skulle bliva berörde av på vilket sätt Frankrike blev i sin tur behandlat av sina kreditorer.

Winston Churchill anklagas för att ha begått en diplomatisk blunder genom att först slå ned de brittiska kraven till 20 miljoner pund och sedan gå in på 12 miljoner, under det att det brittiska minimum ansågs vara 16 miljoner. Men så beskylles han ock för att vara alltför franskvänligt sinnad på sitt eget lands bekostnad.

Caillaux, som kan gratulera sig själv över denna kupp, kom i verkligheten till London endast för att taga reda på, vad villkor Churchill ville acceptera. Med denna kunskap i sin ägo ämnar han bege sig till Förenta Staterna samt där framhålla, att Amerika—Frankrikes allierade sedan La Fayettes dagar — ej kan begära mer än britterna, vilka lida under bördan av arbetslöshet och finansiella svårigheter.

Det enda resultatet av dessa möten är, att Caillaux vet, vad Storbritanniens minimum är. Därför kommer några få månader mera att upptagas med att leka med frågan, tills Frankrike kommer underfund, hur hon står i förhållande till Förenta Staterna.

Arne Borg slog i dagarna i Stockholm världsrekordet i att simma 300 meter, vilken sträcka han tillryggalade på 18 min. 2-5 sek. Dagen förut slog han ett annat rekord genom att simma 800 yards på 10 min. 37.8 sek.

Sir Henry är helt optimistisk.

Förklarar att år 1925 kommer att bliva betydligt bättre å alla områden, än vad var fallet föregående år.

Återkommande till Winnipeg från en tur i västern förklarade Sir Henry Thornton, att Canadian National järnvägen 1925 komme att visa det bästa resultat allt sedan sagda system började existera.

I sällskap med en del framstående järnvägsmän hade han besökt nästan varje plats i västern av någon betydelse. Sir Henry ansåg, att en stor

Sir Henry Thorton,
President för Canadian National.

förbättring försiggått å landsbygden jämfört med sistlidet år. Skörden är en god medelskörd, sade han, men likväl komma farmarena att få över $100,000,000 mera än förlidet år. En del av denna förtjänst kommer C. N. till godo.

"Våra bruttoförtjänster," sade Sir Henry, "äro ej så stora som de ha varit, men däremot växa våra nettoförtjänster. Operationsomkostnader ha minskats, och jag väntar, att resultatet vid årets slut skall bli det bästa vi någonsin haft."

"Naturligtvis äro vi litet stolta över vårt barn. Och vi vilja påminna allmänheten om, att det endast är litet över två och ett halft år sedan dessa fragment kastades till oss, så att vi av dem skulle skapa ett transporteringssystem från A till Stilla havet. Vi ha omkring 22,000 mil av järnvägsspår, 70,000 mil telegraflinjer samt ett expressbolag m. m."

Sir Henry meddelade, att direktionen var på utkik för alla möjligheter att förbättra systemet och betjäningen genom att bygga nya linjer i västern. Även ägnade man speciell uppmärksamhet åt järnvägsproblemet i Peace River distriktet.

Mer än 40 spanska agitatorer, rövare, anarkister och vita slavhandlare ha deporterats från Havana.

Ex-kejsarinnan Zita skall bli filmskådespelerska.

Har antagit ett amerikanskt anbud för att bliva i stånd att uppfostra sina barn.

Exkejsarinnan Zita har enligt vad som meddelas från San Sebastian beslutat sig för att bli filmskådespelerska. Hon har antagit ett anbud, som gjorts henne av ett amerikanskt filminspelningsbolag, och hon avreser inom den närmaste tiden till Amerika för att överenskomma med bolaget om de närmare bestämmelserna i kontraktet.

Huvudmotivet till exkejsarinnans beslut är de finansiella svårigheter, hon haft att dras med efter exkejsar Karls död. Sedan hon tvingats att avyttra alla sina juveler, har hon hon måst taga detta steg för att kunna underhålla och uppfostra sina barn.

Hon har tidigare avböjt en mängd anbud att uppträda på scenen, estraden och att hålla föredrag. Hon skall nu spela huvudrollen i en film, som behandlar det habsburgska husets dramatiska historia. Åtgärder ha redan vidtagits för att utverka tillstånd hos österrikiska och ungerska regeringarna för exkejsarinnan att under filminspelningen återvända till dessa länder. Regeringarna ha också i princip beviljat denna framställning under förutsättning, att ingen monarkisk propaganda bedrives under uppehållet.

Inom några få månader kommer radiotelefon att upprättas mellan U. S. och Storbritannien, ja, även till New Zealand.

Miljonförskingring i Danmark.

Polisen i Köpenhamn har mottagit anmälan om en större förskingringsaffär. Den skyldige är försäkringsdirektör Alexander Rasmussen i danska fiskarefartygsförsäkringsbolaget. Upptäckten skedde under det direktör Rasmussen hade semester, och vid därefter företagen revision konstaterades, att förskingringarna uppgå till 1½ miljoner kronor. Direktör Rasmussen anhölls vid en gränsstation, då han stod i begrepp att lämna landet. Bedrägerierna ha pågått under en lång följd av år. Försäkringsbolaget stiftades 1889 av danska fiskeriföreningen, och dess verksamhet har omfattat hela landet.

Det påstås, att priset på gasolin i New York kommer att gå ned till 10 eller 15 cents per gallon.

En tidningsfurste har gått hädan.

Victor F. Lawson, i åratal en av Amerikas främsta tidningsmän, avlider hastigt.

Redaktör och utgivare av The Chicago Daily News.

Redaktören och utgivaren av Chicago Daily News, Victor Fremont Lawson, under många år en av Amerikas främsta tidningsmän, avled i dagarna i sitt hem i Chicago efter ett par dagars sjukdom. Hans läkare förklarade, att dödsfallet närmast förorsakats av alltför intensivt arbete samt hjärtfel, men hans närmaste i arbetet förklarade, att överarbete ensamt var orsaken.

En av landets förnämsta exponenter av rena nyheter utan bearbetning, en av grundarna av Associated Press och ägare av en av de framgångsrikaste tidningsföretag på den amerikanska kontinenten, har med hans död bortgått en av detta århundrades främsta tidningsmän.

Victor F. Lawson föddes i Chicago 1850, son till Iver och Melinda Lawson. Föräldrarna voro födda i Norge och anlände till Amerika och Chicago 1848. Iver Lawson var delägare i norska tidningen Skandinaven och tjänstgjorde en tid som alderman och statssenator. Vid faderns död 1874 tog Victor Lawson dennes andel i den norska tidningen. Följande år startades tidningen Daily News av Melville E. Stone och ett par kompanjoner, och de hyrde lokal av Lawson. Sedermera köpte Lawson ut Stones kompanjoner och blev sålunda delägare i Daily News. Inom tio år hade Stone och Lawson drivit upp tidningen till en av de förnämsta i Chicago och hade dessutom tjänat pengar på affären. År 1888 sålde Stone sin andel till Lawson, som allt sedan varit ensam ägare av tidningsföretaget.

Lawson var som sagt en av grundarna av Associated Press och var

(Forts. å sid. 4.)

Finansminister Winston Churchill.

Banden mellan Canada och Sverige knytas fastare samman.

Byråchefen dr Otto Järte, med fru företager en studieresa genom Canada. Hedras med en bankett.

Banden knytas fastare samman mellan moder Svea och hennes barn i utlandet, och väl att så sker. Canada har för hemmasvenskarna ända intill det sista varit en jämförelsevis okänd storhet, men under de senaste åren har man där hemma lyft på flera flikar av den slöja, som dolt detta för moder Svea endast genom hörsägner kända land, nämligen — Canada.

Under de senaste åren har Canada i studiesyfte besökts av prof. Helge Nelson samt prof. Gösta Bagge och nu i dagarna har byråchefen i social-

Byråchefen, dr Otto Järte.

styrelsen, dr Otto Järte, anlänt hit i samma syfte. D:r Järte åtföljes av fru och son samt befinner sig just nu på en resa genom västra Canada och har för avsikt att, innan färden åter bär hem till Sverige, bevista den interparlamentariska unionens 23:e konferens i Washington, vilken avhålles mellan den 1—13 oktober.

Byråchef Järte anlände hit i måndags f. v. eller den 24 augusti, och påföljande dag anordnades för honom och hans fru en enkel publik bankett å hotell St. Regis, varvid distriktschef A. Hermanson fungerade som värd. Omkring 65 personer hade infunnit sig, vilket ju måste betraktas som ett mycket gott resultat, då arrangörerna endast hade en dag på sig att underrätta folket i den svenska kolonien härstädes.

* * *

Aftonens clou var det synnerligen intressanta och gedigna tal, som hölls av dr Järte, och i vilket han i en mycket koncis och åskådlig form gav en resumé över Sverigse ställning under och efter den stora kris, som förorsakades av världskriget.

Allra först framhöll talaren, att den första fråga, som mött honom här i Canada, var: "Hur mycket intressera sig svenskarna i Sverige för oss här i Canada?" Detta var ju en naturlig fråga, då kunskapen om Canada hemma i Sverige förr varit skäligen ringa och förbindelserna likaså. Dr Järte kunde dock upplysa om att svensk ungdom redan i skolan fingo läsa utförliga skildringar om Canada. Vidare ha de hemmasvenska tidningarna under senare tiden ägnat Canada stor uppmärksamhet. Även bland de breda folklagren börjar Canada bliva jämnställt med U. S. A. i svenska folkets medvetenhet. Men helt naturligt kunde Canada i detta avseende ej komma å samma nivå som U. S. A., förrän det fanns proportionsvis lika många svenskar i Canada som i U. S. A.

Därpå övergick tal. till att skildra den stora emigrantström, som tog sin början under 1880-talet, och vilken var följden av en ekonomisk naturlag, fast det ock fanns politiska orsaker, och därjämte spelade ock andra motivkomplex in. Tal. citerade några lämpliga strofer ur den bekanta Petter Jönssons Amerikavisa, vilken visa ger en god folkpsykologisk förklaring till orsakerna för denna 80-talets emigration.

Generaladvokat J. A. Cross återbördas med acklamation.

Just som tidningen går i press, meddelas det, att fyllnadsvalet i Willow Bunch, Sask., utföll så, att generaladvokat Cross sändes tillbaka till legislaturen med acklamation.

Vid det sista provinsvalet den 2 juni besegrades han som bekant i sin egen valkrets Regina på grund av att han ådragit sig lönnkrögareintressenas fiendskap. Då regeringen ej ville släppa en så duglig man som mr Cross, var mr A. J. Hindle i Willow Bunch nog ädelmodig att ställa sin plats till förfogande. Det är att märka, att mr Hindle blev omvald vid valet den 2 juni. På nominationsdagen i måndags uraktlåto de andra partierna att nämna någon kandidat, vadan mr Cross blev vald med acklamation.

Doktorinnan Ester Järte.

En svängning i situationen inträdde dock i slutet på 90-talet, och år 1897 kan betraktas som vändpunkten, ty det var den stora Stockholmsutställningen sagda år, vilken så att säga återgav det svenska folket tron på sin egen industri.

F. n. stod Sveriges industri, jordbruk och sjöfart på en synnerligen hög nivå. De svenska telefonerna voro de bästa i väriden, under det att telefonerna i framstegslandet Amerika för en svensk måste synas gammalmodiga. Vidare stod Sverige främst genom andra industriella al-

(Forts. å sid. 4.)

Lufttrafiken farlig för smittospridning.

Alla världens storstäder — ett farofyllt modernt Babylon. Sjukdomar kunna lätt överföras, där man ej väntar dem.

Den utvidgade lufttrafiken har skapat en mänkd nya problem på många områden. De juridiska och militära följderna av aviatikens utveckling ha i alla länder varit föremål för utredning. Den förkortning av avstånden och den intimare sammankopplingen av nationerna, som lufttrafiken åstadkommit, äro emellertid aspekter, som hittills föga berörts av den allmänna diskussionen. Hit hör ett synnerligen viktigt område. Det nya kommunikationsmedlet och uppkomsten av smittosamma farsoter. Följderna på detta område ha icke undgått våra epidemiologer.

Sv. D. har för att få frågan belyst vänt sig till den kände öron-, hals- o. nässpecialisten d:r Ivan Syk i Stockholm, som beredvilligt ställt sig till förfogande med ett synnerligen intresseväckande uttalande.

Lufttrafiken har, framhåller d:r Syk, skapat ett helt nytt epidemiologiskt läge icke blott för Sverige, utan för alla kulturländer. Tidigare har Sverige av sina gränsers beskaffenhet genom de omgivande vattnen haft ett synnerligen gynnsamt läge. En smittosam sjukdom har ju en viss inkubationstid, och vi ha därför haft möjlighet att i tid upptäcka misstänkta fall och i vissa fall isolera sjuka personer och i så fall hindra smittans spridande.

I och med flygtrafikens utveckling har detta skyddande avstånd med ett slag försvunnit. Genom detta kommunikationsmedel sammanbindas alla världens storstäder till en enda världsstad, ett modernt Babylon, med i stort sett samma vanor och samma faror. En snuva, som uppstått i Alexandria, kan snart härja i Stockholm, och difterismittad person i Budapest kan snart genom en umgängesvän överföra smittan till Stockholm o. s. v. Hjärnhinneinflammation, skarlakansfeber, barnförlamning m. fl. sjukdomar ha nu möjligheter till snabb transport till ställen, där man minst av allt väntar deras uppdykande.

Beträffande åtgärder ansåg d:r Syk något slags karantän icke kunna frågakomma, varemot en utvidgning av det internationella rapportväsendet borde äga rum. Med hjälp av radion och ett kortsystem borde varje land kunna skaffa sig upplysningar om det epidemiologiska läget jorden runt. Vidare är det egentligen endast pest och kolera, som äro föremål för internationell uppmärksamhet. För ögonblicket kan endast göras gällande, att aviatikens snabba framsteg på de senaste åren har skapat ett helt nytt läge.

En engelsk Frödingstolkare.

Svenske ministern i London har till Svenska akademien i Stockholm avlåtit en skrivelse, i vilken han föreslår, att den kände engelske tolkaren av Tegnér och Fröding, C. D. Locock, från akademiens sida skulle röna ett erkännande. Ministern påpekar, att Lococks översättningar vunnit enstämmiga lovord hos kritiken, och att särskilt den senaste översättningen av Frödings dikter utförts med märklig pietet. Det bör nämnas, att Locock företagit översättningarna uteslutande av entusiasm för saken.

Presidenten Paul Loebe och 400 medlemmar av den österriktska folkets union besökte häromdagen Wien och höll ett tal till förmån för en union mellan Tyskland och Österrike.

Storfursten Jussupuffs hemliga skatter.

Hava påträffats i en lönnlig nisch i Jussupuffs hus i Moskwa. Sovjet gör en vinst på 50 milj. guldrubel.

Storfurst Jussupuffs namn tillhör som bekant historien genom den roll dess bärare spelade i den sorgliga Rasputinaffären. Nyligen har hans namn aktualiserats genom åtgärder vidtagna av sovjetmyndigheterna. Storfursten hade sitt hem i Moskwa, som sedan lång tid är förvandlat till ett militärmuseum, i en håla i en vägg stuckit undan en mängd praktfulla värdesaker av olika slag i förhoppningen att en gång kunna komma tillbaka och gräva fram dyrgriparna — liksom så många av hans olycksbröder i landsflykten hoppats och kanske ännu hoppas. För omkring en månad sedan lade en av tjänstemännen i museet märke till några sprickor i väggen. Han rapporterade saken till intendenten, och en undersökning blottade snart en skimrande skatt, som omedelbart förvandlades till statsegendom.

Sovjet tillsatte en kommitté av specialister för att granska föremålen och ingiva ett utlåtande rörande skatten, som omfattar guld- och silverkärl, juvelerarearbeten, gamla smycken och målningar och anses vara värd 50 miljoner guldrubel. Intendenten belönades med en avsevärd premie. Något tidigare blottades en liknande skatt, ehuru icke så värdefull, i ett fursteslott, som en tid inhyste den bekanta Ara, den amerikanska hjälporganisationen. Fallet Jussupuff ger i så måtto en felaktig föreställning om bolsjevikernas förfarande, som det ger intrycket att den gamla ryska adelns skatter hederligt överlämnas till statskassan. Detta har i stort sett varit fallet endast med de kejserliga slotten, medan de privata samlingarna av juveler, dyrbara tavlor, dyrbara serviser och husgeråd blivit "expropriatörernas" byte, vilket på hemliga vägar förts i säkerhet till utlandet. Detta fynd torde intensifiera sovjetmyndigheternas jakt efter adelns undangömda rikedomar.

Ryssland har nu upplåtit land på vissa villkor åt judar.

Tre norskar anlände i dagarna till New York i en yawl. De hade startat ut från Bergen 80 dagar tidigare. Trippen gjordes för att bevisa, att de gamla vikingarnas färder kunde dupliceras under moderna förhållanden. Deras fartyg var antagligen av samma storlek som Leif Erksons. En amerikansk marinförfattare, William Nutting, som 1924 startade ut från Europa med samma mål i syftte, har sedan dess aldrig avhörts.

Henry Ford — skrothandlare.

Shipping Board i Washington godkände i dagarna Henry Fords anbud på $1,706,000 för 200 stålbåtar, vilka man beslutat sälja som skrot. Fyra röstade för godkännandet och en, kommissionär Benson, emot.

Ford kommer att förse somliga av båtarna med dieselmotorer och använda dem för export- och importändamål. En del maskiner ombord på båtarna skall överföras till fabrikerna i Detroit för att där användas. Resten blir skrot.

Stout Metal Air Plane Co. har återledes i dagarna övertagits av Henry Ford. Fabrikerna vid Ford Airport, Dearborn, Mich., alla patenter och produktionsrättigheter komma att tagas i besittning omedelbart. Övertagandet nödvändiggjorde uppköpandet av alla utestående aktier.